

Gastrointestinal Sistem Hastalıklarında Kullanılan İlaçlar

Sunum Akışı

- Gastrointestinal Sistem
- Gastrointestinal Sistem Hastalığı İlaçlar Sınıflandırma
- GİS Hastalıklarında Tedavi - Dijestanlar
- GİS Hastalıklarında Tedavi - Peptik Ülser
- Peptik Ülser Tedavi İlaçları
 - Asit Salgısını Azaltan İlaçlar
 - Antasid İlaçlar
 - Mukozada Koruyucu Tabaka Oluşturan İlaçlar
 - Sitoprotektif İlaçlar (Prostaglandinler)
 - Antimikrobiyal İlaçlar

Gastrointestinal Sistem

- ❖ Sindirim sistemi ağızdan başlayıp anüse kadar uzanan ve yer yer genişlemeler gösteren bir sistemdir
- ❖ Gastrointestinal (mide-bağırsak) kanalı etkileyen ilaçlara **sindirim sistemi ilaçları** adı verilir.
 - Vücudun sıvı elektrolit ve besin gereksinimini karşılar
 - Alınan besin maddelerinin sindirilip emilmesini ve oluşan atıklar ile metabolizma ürünlerinin atılmasını sağlar
- ❖ **Sindirim kanalı rahatsızlıkları**
 - Sindirim, absorpsiyon ve reabsorpsiyon mekanizmaları bozuklukları ile ortaya çıkar.
 - Sindirime çeşitli enzimler ve HCl asit yardımcı olur. Bu enzimlerin ve HCl asit eksikliğinde sindirim bozuklukları oluşur.
 - Eksik olan maddelerin dışarıdan verilmesi gerekir

Gastrointestinal Sistem Hastalığı

İlaçlar Sınıflandırma

➤ Dijestanlar

- Mide dijestanları (gastrik dijestanlar)
- Koleretikler ve kolagoglar
 - Safra Asitleri
 - Benzil Alkol Türevleri
 - Safra Taşını Eritebilen İlaçlar
 - KC Bozukluğu Tedavisinde Kullanılan İlaçlar
 - Diğer Bileşikler
- Dijestiv enzimler

➤ Peptik Ülser

- Asit Salgısını Azaltan İlaçlar
 - Proton Pompası İnhibitörleri
 - H₂ Reseptör Antagonistleri
 - Antikolinerjik İlaçlar
- Antasid İlaçlar
 - Lokal Etkili Antasidler
 - Sistemik Etkili Antasidler
- Mukozada Koruyucu Tabaka Oluşturan İlaçlar
- Sitoprotektif İlaçlar (Prostaglandinler)
- Antimikrobiyal İlaçlar

GİS Hastalıklarında Tedavi

Dijestanlar

- Dijestanlar, yiyeceklerin mide ve bağırsaklarda sindirilmesini kolaylaştırıcı ilaçlardır
- Hazım yetersizliği halinde

Dijestanlar

Mide Dijestanları

- yiyeceklerin sindirimini kolaylaştıran ve iştah açıcı olarak
- pankreas salgısını artırır
- yemeklerden 20 dakika önce
- Berberin sülfat

Koleretikler ve Kolagoglar

Koleretik: karaciğer hücrelerinden safranin itrah hızını artırarak safra hacmini artırır. **Kolagoglar:** safra kesesinin boşalmasına neden olurlar

- **Dehidrokolik asit**
 - Yağda çözünen vitaminlerin ve yağların emilimini sağlar.
- **Fenilpropanol**
- **Ursodeoksikolik asit**
 - kolesterol taşlarını eritebilmek için
- **Piprozolin**
 - koleretik etkilerinin yanı sıra kolagog etkisi var
- **Metiyonin**
 - KC'nin dejeneratif yağlanması inhibe eder

Dijestiv enzimler

- Enzim eksikliği tedavisinde, replasman
- **Amilaz**
- **Pankreatin**
 - proteaz, lipaz ve amilaz aktivitesi vardır

GİS Hastalıklarında Tedavi

Peptik Ülser

- Mide (gastrik ülser) veya duodenum (duodenal ülser) mukoza epitelinin hasar görmesiyle ortaya çıkan bir hastalıktır
- **Peptik Ülser nedenleri**
 - Helicobakter pylori (H. pylori) enfeksiyonu,
 - Artmış hidroklorik asit sekresyonu,
 - Uzun süreli nonsteroid anti inflamatuvar ilaçların (NSAİİ: Aspirin, İbuprofen vb.) kullanılması,
 - Gastrik aside karşı yetersiz mukoza direncinin peptik ülsere neden olduğu saptanmıştır.
- **Peptik Ülser tedavisinin amaçları**
 - ✓ Asit salgılanmasını bloke etmek
 - ✓ Ortamdaki asidi nötralize etmek
 - ✓ Koruyucu tabaka oluşturmak
 - ✓ H. pylori'yi ortadan kaldırmak

Asit Salgısını Azaltan İlaçlar

- Proton Pompası İnhibitörleri
- H₂ Reseptör Antagonistleri
- Antikolinergik İlaçlar

Antasid İlaçlar

- Lokal Etkili Antasidler
- Sistemik Etkili Antasidler

Mukozada Koruyucu Tabaka Oluşturan İlaçlar

Sitoprotektif İlaçlar (Prostaglandinler)

Antimikrobiyal İlaçlar

GİS Hastalıklarında Tedavi

Peptik Ülser

Peptik Ülser Tedavi İlaçları

Asit Salgısını Azaltan İlaçlar

- **Proton Pompası İnhibitörleri**
 - Hücre membranını etkileyerek dışarıya hidrojen iyonlarının taşınmasını sağlayan proton pompasını inhibe eder
 - Asit sekresyonunun % 90'dan fazlasını azaltır
 - Lansoprazol
 - Omeprazol
- **H₂ Reseptör Antagonistleri**
 - Histaminin midedeki hidroklorik asit salgılayan paryetal peptik hücreler üzerine olan etkisini, güçlü olarak bloke ederek, asit salınımını azaltır
 - En çok tercih edilen ilaç grubu
 - Simetidin
 - Famotidin: Hem bazal hem de uyarılmış asit sekresyonunu baskılar
- **Antikolinerjik İlaçlar**
 - Asetilkolinin muskarinik etkilerini bloke ederek mide asit sekresyonunu azaltır
 - Antispazmotik
 - Pirenzepin: Mide üzerine seçici antikolinerjik

GİS Hastalıklarında Tedavi

Peptik Ülser

Peptik Ülser Tedavi İlaçları

Antasid İlaçlar

Gastrik asidi nötralize ederek mide suyunun asiditesini azaltan ilaçlardır
Mide tarafından salınan pepsin ve HCl asitin mide duvarında oluşturacağı zararları engellerek peptik ülser ve reflü özafajit tedavisinde kullanılırlar

- **Lokal Etkili Antasidler**

- Midede asidi nötralize eden ilaçlar
 - Kalsiyum bileşikleri: Kalsiyum karbonat (*Rennie*)
 - Magnezyum bileşikleri: Magnezyum karbonat
 - Hidrotalsit (*Talcid*)

- **Sistemik Etkili Antasidler**

- Sistemik dolaşıma geçtiği için uzun süreli tedavide kullanılmamalıdır
- Sodyum bikarbonat:
 - Etkisi en çabuk başlayan, çabuk gelişen fakat kısa süren bir antasiddir
 - Diğer antasidlere ufak dozlarda eklenerek kombine şekilde

GİS Hastalıklarında Tedavi

Peptik Ülser

Peptik Ülser Tedavi İlaçları

Mukozada Koruyucu Tabaka Oluşturan İlaçlar

Mide mukozasını üzerinde bir koruyucu tabaka oluşturarak mide mukozasının aside karşı direncini artıran ilaçlardır

Mukoza hasarını engeller, inflamasyonu azaltır ve ülserin iyileşmesini sağlar

- Sodyum Aljinat (*Gaviscon*)
- **Sukralfat**
 - Nekrotik ülser tabakasına bağlanarak asit, pepsin ve safraya karşı koruyucu bir tabaka oluşturur

GİS Hastalıklarında Tedavi

Peptik Ülser

Peptik Ülser Tedavi İlaçları

Sitoprotektif İlaçlar (Prostaglandinler)

Mide mukozasını asit ve diğer maddelere karşı koruyan, hücrelerin direncini artıran ilaçlardır

- Misoprostol (*Sitoteks*)
- Prostaglandin analogu olarak mide ülserlerinin tedavisinde kullanılan tek preparattır
- Mukoza kan akımını, mukus ve bikarbonat salgılanmasını artırır

GİS Hastalıklarında Tedavi

Peptik Ülser

Peptik Ülser Tedavi İlaçları

Antimikrobiyal İlaçlar

Peptik ülser olgularının çoğuna eşlik eden *Helicobacter pylori*nin en uygun tedavisi antimikrobiyal tedavidir

Çabuk rezistans kazandığı için tek antibiyotikle tedavi önerilmez

- Amoksisilin + Klaritromisin + Lansoprazol (*Helipak*)

